

ALT EMPORDÀ

Periòdic nacionalista

adherit a la «Lliga Regionalista»

Any I - N.º 2

Figueres, 22 de Febrer de 1917

Preu 5 cèntims

De la nostra Candidatura

Joves i inèdits (?)

Algú, volguent trobar defectes en els dos noms prestigiosos escullits per a integrar la candidatura de Diputats Provincials que amb tant d'encert han proclamat les forces regionalistes, ha dit d'ells que eren de dos *joves* completament *inèdits*.

I això no és cert en absolut. Es tant sols cert en part. Però en un o altre cas, lo que s'és retret i dit com un defecte és no-res-menys que un veritable elogi, no es altra cosa que la designació inconscient de dues positives qualitats que poden ostentar i que ostenten els candidats amb ben lloable orgull.

Ser *jove* és sempre un valor. Joventut és fermaça de puritat, de rectitud de intent, de noblesa, de potencialitat per a dur a terme les coses més difícils, els ideals que a les gents revellides i tarades d'un xorc pessimisme els semblen irrealitzables.

Aquell romanticisme aixelabrat de la joventut és l'esperó admirable que ha tornat eficients moltes reformes que es creien utopies, mantes realitats que es creien somnis. L'empenta de temperaments jovençants és la palanca precisa per sotsmoure manies caduques, regímenes administratius inadaptables i inadaptables a la que deuria ser vida lliure dels pobles en els temps actuals. En una paraula, joventut vol dir: Eficacia.

I en el país nostre, qual Estat—rector funest de les ansies i necessitats de les col·lectivitats més o menys vives que l'integren—té tentaculs a dolls en totes les corporacions, infinites en nombre i pròdigues en desacerts, que d'ell depenen o hi intervé, convé que els ciutadans que siguin designats per a intervenir en aquelles, tinguin en els seus temperaments una garantia, que ha de ésser mitjà alhora, per a iniciar, consumir, o col·laborar en aquelles reformes o tendències que reclamen els alts i sagrats interessos que els seran encomanats i confiats.

No vol dir tot això que despreciam el valor de l'experiència, l'hàbit d'actuar. No, certament que no. Més cal regonèixer que en contraposició a l'empatumat pensar i sentir de gents que han menat durant molts anys interessos del país sens altre títol que una mena de perennitat fòsil en partits històrics i caducs, té un valor ultra tota ponderació, és una senyal del temps, que cal tenir en compte al judicar d' homes i candidatures.

Enfront el fatalisme suïcida de tants ciutadans als quals desercions dels uns, desacerts constants dels altres, han fet perdre tota esperança d'engrandiment i regeneració per les terres ibèriques, CAL OPOSAR-HI LA JOVENTUT, L'OPTIMISME salvador d' uns noms joves, d' uns homes ben joves, INÈDITS PER LA VIDA PÚBLICA.

Inèdits, sí. Pro inèdits no vol dir incapacitats sinó tot el contrari. Ésser desconegut en les fileres d'anacròniques colles polítiques és una fermaça de capacitat; car és natural que, davant l'intervenció merament verbalista de polítiques qual millor judici crític se fa passant revista de ço que el país els ha d'agrair—mai ni amb la més indulgent intenció hi ha medi de remercià'ls-hi res—és lògic i presunció de bon criteri l'haver restat retrets a la vida privada, no volguent malmenar energies que en el seu temps, que és arribat, devien ésser utilitzades.

Es pot ser inèdit ja pel gran públic, ja per les capelletes partidistes, i en canvi no s'ho és per aquells desperts a tot valor que naix al seu entorn, a tot temperament que es manifesta en el camp, també difícil i aquilatador de mèrits, que constitueix l'exercici de una professió intel·lectual o l'intervenció en una magna empresa comercial o en una explotació agrícola.

I qui en el regímen de lo seu reix, té un tant-per-centatge de garanties per a fer esperar una actuació acurada en l'administració de lo que és patrimoni dels seus conciutadans.

Ademés, la llei de selecció aplicada a la designació dels que han d'anar a les corporacions democràtiques per medi del sufragi, és moltes vegades causa de que persones aparent o realment desconegudes mereixin el *referendum* immens dels electors. En l'història política dels pobles, són molts els exemples que en podríem aduir.

Més que la popularitat, sovint enganadora, cal tenir en compte l'assabentament. La formació, l'estudi, no es compaginen massa amb l'exhibicionisme populatxer al qual s'hi senten tentats els polítics centralistes. El cas de En Prat de la Riba, qui no va en actes solemnes, en primeres pedres, en recepcions, en vetllades, i qual nom no surt mai en les informacions banals dels reporters, té desorientats i exasperats a la gent de Madrid, i a molts pseude-inconscients d'aquí; i de la competència i labor real i positiva del capdill regionalista no en dubten ni els adversaris lleals i assabentats. Sols en recelen els inconscients i els ignorants enemics de tot lo que és sentit catalanesc en aquesta terra.

Per ço, a la popularitat teatral dels prestigis històrics cal oposar-hi, com hi oposem, el segell inèdit de un assabentament i una competència com la que poseixen els nostres candidats.

Cal ara a algú llec, que fem aplicació pràctica de lo dit en relació amb els candidats regionalistes i les idees que més es cotitzen en el mercat de la política vella? Creiem que no.

Encara que *inèdits i joves* EN GELI I EN SALLERAS són prou coneguts en la comarca per a que tothom pugui apreciar les condicions que reuneixen sense posar en violència la seva modestia natural.

L' hora del deure

Una conseqüència que es desprén de les ensenyances de la Gran Guerra que d'ençà dos anys i mig flagella als pobles espill de la civilització, és el triomf absolut i sense restriccions del sant principi de les nacionalitats, que hem de veure a la fi d'aquella segellat per sempre, fundant sobre diferències racials regonegudes la nova organització dels Estats. I no solament aquesta orientació pendrà cos en els pobles que haurán estat els actors del gran drama, sino que fatalment, com a veritat diáfana, s'extindrà a totes les nacions que restin excloses del conflicte.

Per més que l'Espanya dels vells procediments, la representativa dels vicis centralistes que han portat la desfeta de les darrerries del segle passat, i la que durant el present impideix amb la força d'un centralisme ofega-

dor el lliure desenrotlló dels diferents pobles ibèrics, és de creure lluitarà desesperadament per a defensar l'actual estat de coses, nosaltres, els que per bandera proclamem el dret de tot poble a regir-se segons lleis per ell mateix donades, hem de preparar-nos i treballar fermament per a no restar endarrerits.

Una bona ocasió se 'ns presenta per a començar: Catalunya, que després de dos cents anys d'esquarterament ha lograt un organisme que la representa integralment, pot i deu manifestar en les eleccions provincials la posició que li pertoca enfront del centralisme. Els empordanesos deuen contribuir amb totes les seves forces a donar més relleu a aquesta orientació, propagant i fent sortir victoriosa la candidatura en la qual tant dignament hi representen nostres ideals netament nacionalistes.

En Paulí Geli i Maymí

En Josep Salleras i Pla.

Votar-los és complir amb els ideals de tot bon català. Fer-los sortir triomfants de les urnes és donar fé de la catalanitat de l'Empordà.

Pels que encara no són convençuts

Una de tantes mostres de la desorganització central

En un dels diaris més seriosos de Barcelona, «La Vanguardia» del dia 19 del prop-passat gener, llegírem lo que segueix:

«Con motivo de ciertas gestiones que se llevan a cabo en Alhucemas, el alto comisario envió allí en comisión de servicio al cañonero «Lauria».

«Tan urgente era ello que el buque salió sin proveerse de combustible, y en efecto, a la altura del Morro Nuevo, cerca de Alhucemas, el «Lauria», se quedó sin carbón y por lo tanto inmobilizado, cosa muy peligrosa si se tiene en cuenta la frecuencia de los temporales en aquellas inhospitalarias costas.

«Inmediatamente que se tuvo noticia de lo ocurrido se ordenó al crucero «Extremadura» que acudiese en seguida para proveer de carbón al «Lauria», pero por una deplorable coincidencia el «Extremadura» no tenía carbón bastante para efectuar el aprovisionamiento en regla.

«En vista de eso, hubo telegramas a Ceuta para que el «Recalde» saliese en seguida y convoyase al «Lauria» hasta Cádiz».

Apropòsit hem reproduït íntegrament la nova, perquè ningú pugui atribuir-la a parcialitat, com segurament hauria succeït si ens havéssim contentat amb anunciar-la i comentar-la.

Un fet com aquest no necessitaria comentaris, sobretot amb tantes altres mostres com hi ha de la mateixa col·lecció; però és tan gros lo succeït, que no sabem abstenir-nos-en.

I si això succeeix amb els vaixells que están en comissió de servei, ¿qué no passarà amb les demés coses que no han d'entrar en servei immediat, no són ostensibles, ni fan referència a la defensa del país? A major abundament, tingui en compte el lector lo curt que era el camí a recórrer pel Lauria i pensin amb els comentaris que es farien, i això que no té de molt tanta importància, si un tren, per exemple, no arribés a son destí per falta de carbó. Però del mal el menys; el Lauria encara va arribar a mig camí, mentre que el creuer «Extremadura» ni tan solsament va poder sortir de port.

Fets com aquest són la vergonya nostra i l'irrisió dels estrangers que els comenten amb un tó de benvolença, als que són amics, que fa enrogir la cara de vergonya, com a nosaltres va succeir-nos pocs dies ha.

I amb una administració central, uns governs que així procedeixen, ¿quina confiança podem tenir-hi? Absolutament cap, doncs de la mateixa manera que tenim els vaixells sens carbó, per les negligències i demés de l'administració central, amb tot passa igual. ¿Quant temps fa que la

carretera de Figueres a Roses, entre tantes altres, està intranzitable? I si anem examinant tots els aspectes, en cada cas concret ens trobarem amb lo mateix.

Peró és més, i és que els governs que patim, inclòs quan volen protegir-nos, no fan més que perjudicar-nos. Tots recordem que l'any passat, en vista de que havíem de pagar el sulfat de coure a sis rals el kilo, les entitats agrícoles se dirigiren al Govern en prec de que intervingués, per lo ruïnós del preu, en el sentit de lograr una rebaixa i que el preu màxim fos d'una pesseta el kilo; i tots recordem també perfectament que després de tantes ofertes dels portaveus del Govern en la comarca, el resultat va ésser que el sulfat que els fabricants ens oferien a sis rals tenfem de pagar-lo a déu, perquè aquest fou el preu fixat pel Govern, además de resultar els pressupostos de l'Estat carregats en alguns milions de pessetes pel negoci de la compra directa de sulfat de coure que feu l'Estat.

Aixímateix recordem que anys enrera la userda, oliveres i altres cultius foren atacats de malalties i paràsits que minvaren fortament les cullites. També els agricultors acudiren al Govern en prec de protecció per combatre tants danys. La resposta? Tots els propietaris la recorden a l'anar a pagar la contribució; uns rebuts addicionals que des d'aleshores han augmentat la tributació. Es la mateixa sol·lució que si a un pobre que demanés aculliment en la beneficència pública, se'l fés pagar una patent i una contribució de misèria.

De tot lo exposat havem de deduir-ne una conclusió terminant i categòrica, i és, que l'actual administració central ha fracassat i que la colla que actualment ens desgoverna sabrà cuidar-se perfectament de lo que interessa a ella i als seus, però que té descuidats en absolut els interessos del país.

Properes les eleccions provincials és l'hora oportuna d'imposar una sanció i donar una repulsa a aqueixa manera de procedir de l'administració central.

Que tots els empordanesos donguin els seus sufragis als candidats nacionalistes de la «Lliga», rebutjant els candidats que sien imposats pel Govern o sos representants, i així cada dia més avançarem pel camí d'imposibilitar les oligarquies que ens desgovernen de seguir abusant i disfrutant del pressupost, i que sols se recorden de nosaltres a l'hora de cobrar els impostos i gavelles i per embargar al desgraciat que no pot pagarles, al qual no resta altra sol·lució que el camí de l'emigració que tants perjudicis ens ocasiona.

La crisi de l'industria suro-tapera

La gran crisi que sofria l'industria tapera d'ençà dels començos de la guerra mundial, ha vingut a agravarse, ara darrerament, amb motiu de la nota alemanya, declarant zona de bloqueig les costes d'Anglaterra, França i Italia. De manera que amb les probabilitats que hi ha de que s'estengui el bloqueig als Estats Units del Nord Amèrica, quedarán tancades totes les portes d'exportació dels productes resultants de l'industria surera, riquesa d'aquesta «provincia».

Agullana, Darnius, La Junquera i Massanet de Cabrenys, pobles de nostra contrada fins fa poc rics pel seu treball,

i que contribuïen d'una faigó grandiosa i amb ses empreses a donar esplendor al nostre Empordà, están avui ben aprop de la més gran ruïna.

Ahir eren poques, avui són més, i cada jorn formaran llegió, si no s'hi posa remei, les famílies empordaneses que emigraran, terres enllà de l'altra vessant de les muntanyes pirinenques, en recerca del treball i del pa de cada dia.

Amb ocasió de discutir-se al Congrés la llei d'autoritzacions, el nostre leader, En Francesc Cambó, va convèncer amb les seves raonades manifestacions, als representants del país i al Ministre de Hisenda per a que fossin inclosos 150 milions de pessetes per a protegir les industries de sobre producció, paralitzades amb motiu dels bloqueigs decretats.

Mes l'intenció s'encaminava directament a protegir la producció surera i la industria tapera.

Ens plau moltíssim fer constar la nostra satisfacció per l'èxit amb que veiem coronat l'esforç dels nostres representants a Corts en la seva actuació en bé del país.

L'Estat garantirà, fent el desembors d'un 80 per cent del valor de les mercaderies en dipòsit, tots els préstecs que els Bancs o Dipòsits Comercials facin sobre els genres que no puguin ésser exportats, i així podrà ésser salvada la difícil la situació que amenaçava estendre's en bon troç de la nostra contrada.

I una vegada més quedarà demostrada l'eficac i assenyada actuació de la nostra minoria regionalista en el Parlament d'Espanya.

J. C.

La gran obra de la Mancomunitat

II

La Caixa de Crèdit Comunal

La Caixa de Crèdit Comunal, creada per acord del 5 de maig de 1914 pel Consell de la Mancomunitat de Catalunya, és una entitat delegada, amb l'encàrrec d'administrar els cabals que la Mancomunitat ha acordat instituir per a facilitar l'ús del crèdit, en forma de préstecs, als municipis de Catalunya, solvents, ben administrats, que no tinguin deutes amb l'Estat, la Mancomunitat, ni la provincia, destinats a obres públiques o serveis municipals necessaris, de provada utilitat i acurat estudi. Un 20 per cent d'aquests emprèstitis podrà ésser destinat a la conservació de deutes municipals; i un 10 per cent a operacions de crèdit agrícola, mitjançant la proposta de la Caixa i l'aprovació del Consell.

Aquests emprèstitis es faran, per ara, al 6 per cent d'interès anual més el mig per cent en concepte de despeses d'administració. Aquell interès s'acondicionarà al que li resulti a la Caixa de les operacions que faci per a nodrir son fondo disponible.

El govern de la Caixa va a càrrec d'un Comitè administratiu, format de diputats provincials i persones competents, no investides d'aquell càrrec, que hi seran en majoria; i d'un Comitè directiu en el qual seran majoria els diputats provincials. Aquell estudiarà i proposarà les operacions, i aquest les acordarà o refusarà.

La Mancomunitat nodrirà la Caixa per mitjà de emprèstitis públics, consignant de moment com a préstec reintegrable, per les despeses de fundació i administració, la quantitat de 60.000 pessetes del seu pressupost. Podrán nodrir-la, a més, les consignacions de les Diputacions, de l'Estat o dels Municipis, i les deixes particulars.

D'aquesta manera, la Caixa, amb reglament especial i vida autònoma, podrà operar sense les traves que la llei posa al maneig de cabals provincials i amb independència completa de la política i dels canvis imposats per la actual organització de les Diputacions que formen la Mancomunitat. Aquesta savia organització—que detalla

el reglament pel que es regeix la Caixa—és garantia sobrada del seu bon funcionament, i de que s'atengui la idea de resultats pràctics i de finalitat patriòtica, idea que pot portar en pocs anys la transformació dels petits municipis de Catalunya, que, per garantia que tinguin i per ben administrats que siguin, ho tenen mitjans ni facilitats per a realitzar aquelles millores que exigeix la higiene, l'embelliment del poble o la vida dels ciutadans, i que no poden realitzar-se amb càrrec els esquifits pressupostos ordinaris.

La Caixa és un orgue creador de civilitat i de riquesa; un esperonador d'iniciatives i avenços; una institució fecunda que, recollint una part de l'estalvi català, garantit per Corporacions solvents i prestigioses, l'escampa arreu de Catalunya per a donar vida als pobles que la formen, augmentar la riquesa llur i encarrilar-los cap a la vida moderna.

L'actiu de la Caixa, serà sempre superior al passiu representats per les obligacions emeses per la Mancomunitat. El formaràn crèdits perfectament valorats i segurs de cobrança i el metàl·lic existent. Fetes amb cura les operacions de préstec, no hi ha perill de que la Caixa sofregi perjudicis. Tindrà capital propi i suficient per a pagar interessos i amortitzacions del que la Mancomunitat li doni, i amb els anys haurà constituït un capital lliure no afecte a cap obligació acreedora, perquè haurà amortitzat tot el deute que ara crea.

No cal dir de la revolució que en la vida municipal de Catalunya representa aquest orgue de la Mancomunitat. Com altres institucions de la nostra entitat cabdal preparen l'ànima catalana, aquesta prepara les cèl·lules constitutives de Catalunya, per a un desenrotllament venturós. Realment crearà una Catalunya nova, una Catalunya bella, disposada a rebre el creixement de les obres públiques de caràcter general, carreteres i ports, ferrocarrils i telèfons, camins i ponts, edificis d'ensenyança i tot quant constitueix el propòsit de la Mancomunitat Catalana.

Els petits municipis de Catalunya, no tenien força per a posar-se al nivell del creixement de la nostra terra; ara, en premi a la seva bona administració, en premi a les seves iniciatives i afans de progrés, tindran el mitjà de fer-se forts, rics, bells, sans, i així a l'una anirà creixent i fent-se forta la nostra Catalunya.

El crèdit, fàcil als municipis de ciutats com Barcelona, era car o impossible per als pobles allunyats dels Centres bancaris i bursatils.

La Caixa, treient d'aquests el diner necessari, els fa el crèdit possible i senzill. Al mateix temps, destinant un tant per cent a la conversió de deutes, qui sab amb quines condicions concretes, els rehabilita, i destinant un altre tant per cent a operacions agrícoles resol un problema d'un interès tant vital, que no cal pas demostrar-lo.

Obra moral, perquè premia la bona administració i la honradesa; obra social perquè escampa riquesa i crea crèdit; obra patriòtica perquè dona força als pobles; obra catalana perquè té el sentit pràctic i acurat de les nostres obres, és la de la Caixa de Crèdit Comunal una de les més formidables de la Mancomunitat Catalana, demostrativa del que serà la nostra cabdal institució, quan tingui aquells mitjans i aquella llibertat que ha de venir-li.

Al bell mig de la lluita

En portant-hi un matè de fondà catalanitat i un viril ressó del clam unànim que és entès arreu de la terra nostra, hem contribuït nosaltres al major trasbalsament de l'esperit empordanès que en les eleccions que van acostant-se, ja arribada l'hora de definir-ne les orientacions, hem de veure cristallitzar en els noms que sortiran victoriosos de les urnes.

La nostra presentació en la vinenta lluita, portant-hi com a únic guiatge l'isolada bandera dels nostres ideals excelsos, és un fet d'una naturalitat tan clara com necessària. En l'Empordà lluminós, l'amor al qual porten vinculats a tots els representatius moments de la nostra actuació, la nostra veu ve a despertar-hi mantes energies adormides, ve a obrir; en la mitja fosca ja avesada, tot un camp de lluita i actuació insospitades, intentant d'ésser la renova-

dora dels continuats romanticismes d'una idealitat immòbil.

Som al bell mig de la lluita; les opinions van destriant-se, i els capitosos llencen la paraula sonora que ha d'arrocegar els iniciats.

No hem de fer una crida nosaltres als amics entusiastes per a que sentin l'esperó de treballar fortament i digna en favor del més esclatant triomf de la nostra candidatura. A tots aquells amb qui de costat anem avençant, el remerciament sincer faci més ferma la nostra unió.

Peró a aquells que, deslligats de tot partidisme, posen el seu entusiasme al servei de la causa que consideren més noble, hem de pregar-los-hi se fixin bé en els termes de la lluita.

Nosaltres hem enlairat una senyera que no es el penó d'una colla en la civil baralla, sino que és el seny representatiu del nostre amor a la terra estimada, que, semblant a una eterna patria de promissió, se'ns mostra a tota hora com una guia dels nostres anhels i neguits.

I quan d'uns llavis inèdits en les lluites cíviques la més entenedora paraula que els traspassa és una fermaç de gloriificació i d'amor, més és ressaltada aleshores l'expressió grollera amb la qual s'intenta de replicar-la.

La nostra actitud serena és inspirada per la confiança que tenim en l'idealitat que representem. Dubteu-ne d'aquells qui en totes les seves manifestacions fan translluir-hi l'ambició que en les seves ànimes coven!

En Paulí Geli i Maymí

i

En Josep Salleras i Pla

són els que millor poden ostentar la delegació de la terra empordanesa dins l'organisme representatiu de l'integral renaixement de Catalunya.

BUFETS

—Diu «La Provincia» de Girona, porta-veu de la família dels «reptils», grupo dels «mamandungos», varietat dels «fracassats i inútils» en una correspondència de Figueres, referint-se a les properes eleccions de Diputats provincials, després de parlar molt de «Llibertad», de «Progreso» i de «Democracia»: «Nuestro primer aviso es de obstrucción sin cuartel contra la Lliga Regionalista».

Ai! ai! ai! Amagueu les criatures!

Coro de «Lligueros»:

No me mates, no me mates,

Dejamé vivirt en pass....

NOTICIARI

—Amb motiu d'administrar el Sagrament de la Confirmació, i per a beneir la nova presó del partit de Figueres, ha estat entre nosaltres Sa Il·lustríssima el virtuós Prelat d'aquesta diòcesi doctor Mas, havent-se-li tributat en aquesta curta estada moltes demostracions de respecte per totes les classes socials de nostra ciutat, així com també per totes les autoritats, de lo que ens en felicitem.

—L'oberta i riallera ciutat de Palamós s'ha vist trasbalsada ara darrerament a causa de l'aiguat general a tot Catalunya, i que allí va deixar-hi senyal ben doloroses.

El nostre amic, el Senador regionalista per aquesta «provincia», En J. Vallés i Pujals, bon punt va tenir coneixença dels greus perjudicis ocasionats, va partir immediatament a la capital espanyola, havent demanat al govern que procurés socórrer aquella vila empordanesa, i va obtenir que fossin girades 15.000 pessetes per tal d'alleugerir la situació dels damnificats.

A la vegada que hem de doldre'ns de la dissort damunt Palamós caiguda, hem de manifestar la regoneixença pels representants nostres que saben ésser ho dignament.

Tip. de «La Veu de l'Empordà».